অধ্যায় ৭ ঃ অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ হিচাপৰক্ষণ- ১

অধ্যায় গাঁথনি

৭.১ উদ্দেশ্য

৭.২ পৰিচয়

৭.৩ অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ অর্থ আৰু বৈশিষ্ট্য

৭.৪ অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ

৭.৫ অংশীদাৰী চুক্তিৰ অর্থ

৭.৬ অংশীদাৰসকলৰ মূলধন হিচাপ

৭.৭ স্থিৰ আৰু পৰিৱর্তনীয় মূলধন হিচাপৰ মাজৰ পার্থক্যসমূহ

৭.৮ লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপ

৭.৯ মূলধনৰ ওপৰত সুত নির্ধাৰণ

৭.১০ আহৰণৰ ওপৰত সুত নির্ধাৰণ

৭.১১ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

৭.১২ অধিক জানিবলৈ

৭.১৩ অগ্রগতিৰ খতিয়ান

৭.১৮ আৰ্হি প্রশ্ন

৭.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি—

- অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ অর্থ আলোচনা কৰিব পাৰিব
- অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ আলোচনা কৰিব পাৰিব
- অংশীদাৰী চুক্তিৰ অর্থ আৰু গুৰুত্ব সম্পর্কে বর্ণনা কৰিব পাৰিব
- স্থিৰ আৰু পৰিৱর্তনীয় মূলধন পদ্ধতিৰ মাজৰ পার্থক্যসমূহ আলোচনা কৰিব পাৰিব
- লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব
- মূলধন আৰু আহৰণৰ ওপৰত সুত নির্ধাৰণ কৰা প্রক্রিয়াৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব।

৭.২ পৰিচয়

অংশীদাৰী ব্যৱসায়ত দুজন বা ততোধিক লোকে ঐক্যবদ্ধ হৈ ব্যৱসায়টো আগবঢ়াই নিয়ে। তেওঁলোকে ব্যৱসায়ৰ ফলত হোৱা লাভ বা লোকচান ভগাই লোৱাৰ সিদ্ধান্ত লয়। এই সকলো ব্যৱস্থা নির্ভৰ কৰে অংশীদাৰকেইজনৰ মাজৰ চুক্তিৰ ওপৰত যিখনক অংশীদাৰী চুক্তি

বোলা হয়। অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ বিভিন্ন সুবিধা আৰু অসুবিধা আছে। এই সকলো বিষয় এই অধ্যায়টোত আলোচনা কৰা হ'ব।

৭.৩ অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ অর্থ আৰু বৈশিষ্ট্য (Meaning and Features of Partnership Business)

অংশীদাৰী হৈছে এটা ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰা আৰু ব্যৱসায়টোৰ পৰা হোৱা লাভ বা লোকচান এক নির্দিষ্ট অনুপাতত ভগাই লোৱাৰ বাবে দুজন বা ততোধিক ব্যক্তিৰ মাজত হোৱা চুক্তি। অংশীদাৰী আইন, ১৯৩২ ত অংশীদাৰীৰ সংজ্ঞা এনেদৰে দিয়া আছে— অংশীদাৰী হৈছে সকলোৱে বা সকলোৰে হৈ যিকোনো এজনে লাভ ভগাই লোৱা উদ্দেশ্যে চলোৱা ব্যৱসায়ৰ দুজন বা ততোধিক ব্যক্তিৰ মাজত থকা সম্বন্ধ। যিকেইজনে অংশীদাৰীত অন্তর্ভুক্ত হৈছে তেওঁলোকক ব্যক্তিগতভাৱে 'অংশীদাৰ' আৰু সমূহীয়াভাৱে 'প্ৰতিষ্ঠান' আৰু যি নামত তেওঁলোকে ব্যৱসায় চলাই আছে তাক 'প্ৰতিষ্ঠানৰ নাম' বোলা হয়।' ("The relation between persons who have agreed to share the profits of a business carried on by all or any of them acting for all. Persons who have entered into partnership with one another are called individually, "partners" and collectively "a firm", and the name under which their business is carried on is called the "firm name").

ওপৰত উল্লেখ কৰা অংশীদাৰীৰ সংজ্ঞাত অন্তর্ভুক্ত হৈ থকা উপাদানসমূহ হ'ল—

(ক) দুজন বা ততোধিক ব্যক্তিৰ সংযোজন।

(খ) এই ব্যক্তিসকলৰ মাজত এখন চুক্তি থাকিব লাগিব।

(গ) চুক্তিখনৰ উদ্দেশ্য হ'ল ব্যৱসায়ৰ পৰা হোৱা লাভ বা লোকচান ভগাই লোৱা।

(ঘ) সকলোৱে বা সকলোৰে হৈ যিকোনো এজনে ব্যৱসায়টো চলাব লাগিব।

এইটো মন কৰিবলগীয়া যে যিজন অংশীদাৰে ব্যৱসায়টোৰ দৈনন্দিন কাম-কাজ পৰিচালনাৰ ক্ষেত্ৰত সক্ৰিয় ভূমিকা লয়, তেওঁক সক্ৰিয় অংশীদাৰ বোলা হয়। আনহাতে, যিজন অংশীদাৰে কেৱল মূলধন বিনিয়োগ কৰে, ব্যৱসায়ৰ লাভ বা লোকচান ভগাই লয় কিন্তু ব্যৱসায়ৰ কাম-কাজত সক্ৰিয় ভূমিকা পালন নকৰে, তেওঁক সুপ্ত অংশীদাৰ বোলা হয়।

অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ তলত আলোচনা কৰা হ'ল।

- **সহজ প্ৰতিষ্ঠাপন (Easy formation) ঃ** অংশীদাৰী ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠা কৰা তুলনামূলকভাৱে সহজ যিহেতু ইয়াৰ পঞ্জীয়ন বাধ্যতামূলক নহয়।
- **চুক্তি ঃ (Agreement) ঃ** অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানখনৰ সকলো অংশীদাৰৰ মাজত এখন চুক্তি থাকিব লাগে। এই চুক্তিখন প্ৰকাশিত বা অন্তর্নিহিত হ'ব পাৰে।

- **আইনী সত্ত্বা ঃ (No separate legal entity) ঃ** অংশীদাৰসকলক বাদ দি অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানখনৰ কোনো আন আইনী সত্ত্বা নাথাকে।
- **লাভ বিতৰণ ঃ (Sharing of profits) ঃ** ব্যৱসায়ৰ পৰা হোৱা লাভ বা লোকচান ভগাই লোৱাৰ বাবে সকলো অংশীদাৰৰ মাজত এখন চুক্তি থাকিব লাগে।
- **সদস্যপদ ঃ (Membership / Number) ঃ** অংশীদাৰী ব্যৱসায় এটা ন্যূনতম দুজন (২) অংশীদাৰে আৰম্ভ কৰিব পাৰে। কিন্তু সৰ্বাধিক বিশ (২০) জনতকৈ অধিক অংশীদাৰ হ'ব নোৱাৰিব। আনহাতে, বেংকিং ব্যৱসায়ৰ ক্ষেত্ৰত সৰ্বাধিক দহ (১০) জনতকৈ অধিক সদস্য (অংশীদাৰ) থাকিব নোৱাৰিব।

৭.৪ অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ (Advantages and Disadvantages of Partnership Business)

অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰাৰ পাছত এতিয়া আমি অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ আলোচনা কৰিম।

অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ সুবিধাসমূহ তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

- যিহেতু অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ পঞ্জীয়ন বাধ্যতামূলক নহয়, সেয়েহে অংশীদাৰী ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰা অতি সহজ।
- ব্যৱসায়িক শংকাসমূহ সকলো অংশীদাৰে ভগাই লয়। সেয়েহে, লোকচানৰ বোজা অংশীদাৰসকলৰ ওপৰত তুলনামূলকভাৱে কমকৈ পৰিব।
- অংশীদাৰসকলে জৰুৰী অৱস্থাত খৰতকীয়া সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰি তাক কাৰ্যক্ষেত্ৰত ৰূপায়িত কৰিব পাৰে।

অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ অসুবিধাসমূহ তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

- অংশীদাৰসকলৰ দেনা অসীমিত, ব্যৱসায়িক দেনাসমূহ পৰিশোধ কৰিবলৈ তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগত সম্পত্তিও অধিগ্ৰহণ কৰিব পৰা যায়।
- বৃহৎ আকাৰৰ ব্যৱসায়ৰ ক্ষেত্ৰত অংশীদাৰসকলৰ সীমিত সম্পত্তিসমূহ পৰ্যাপ্ত নহ'বও পাৰে।
- ব্যৱসায়ৰ সম্পূৰ্ণ গোপনীয়তা বজাই ৰখা সম্ভৱ নহয়।

৭.৫ অংশীদাৰী চুক্তিৰ অৰ্থ (Meaning of Partnership Deed)

দুজন বা ততোধিক ব্যক্তিৰ ব্যৱসায় এটা চলাই যোৱাৰ সিদ্ধান্তৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি তেওঁলোকৰ মাজত হোৱা চুক্তিৰ জৰিয়তে অংশীদাৰী ব্যৱসায় এটা স্থাপন কৰা হয়। এই চুক্তিখন লিখিত বা মৌখিক হ'ব পাৰে। যদিও লিখিত চুক্তি এখন থকাৰ ক্ষেত্ৰত কোনো আইনী বাধ্যবাধকতা নাই, তথাপিও ভৱিষ্যতে অংশীদাৰসকলৰ মাজত বিবাদ আৰু অবিশ্বাস সৃষ্টি নহ'বলৈ লিখিত চুক্তি এখন থকাটো শ্ৰেয়। অংশীদাৰসকলৰ মাজত সৰ্বসন্মতিক্ৰমে গৃহীত

হোৱা চৰ্তসমূহ যিখন নথিত নথীভুক্ত কৰা হয়, সেইখনক অংশীদাৰী চুক্তি বোলা হয়। এই নথিখন চৰকাৰী মুদ্ৰীত কাগজত লিখা থাকিব লাগে আৰু সকলো অংশীদাৰে ইয়াত স্বাক্ষৰ কৰিব লাগে। সাধাৰণতে, অংশীদাৰী চুক্তিত নিম্নলিখিত বিষয়সমূহ সন্নিবিষ্ট কৰা থাকে—

- অংশীদাৰসকলৰ নাম আৰু ঠিকনা;
- প্ৰতিষ্ঠানখনৰ বৰ্ণনা;
- প্ৰতিষ্ঠানখনে কৰিব বিচৰা ব্যৱসায়ৰ ধৰণ আৰু বৈশিষ্ট্য;
- প্ৰত্যেকজন অংশীদাৰে বিনিয়োগ কৰিব লগা মূলধনৰ পৰিমাণ আৰু মূলধন হিচাপ স্থিৰ অথবা পৰিৱৰ্তনীয় পদ্ধতিত খোলা হ'ব সেই বিষয়ে উল্লেখ থাকিব লাগিব;
- যদিহে মূলধনৰ ওপৰত সুত গণনা কৰাৰ ব্যৱস্থা থাকে তেনেহ'লে সেই সুতৰ হাৰ;
- এজন অংশীদাৰে ব্যক্তিগত ব্যৱহাৰৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠানখনৰ পৰা আহৰণ (Drawings) কৰিব পৰা সৰ্বাধিক পৰিমাণৰ ধন;
- যদিহে আহৰণৰ ওপৰত সুত গণনা কৰাৰ ব্যৱস্থা থাকে, তেনেহ'লে সুতৰ হাৰ;
- যি অনুপাতত অংশীদাৰসকলে ব্যৱসায়ৰ লাভ বা লোকচান ভগাই ল'ব;
- কোনো অংশীদাৰে প্ৰতিষ্ঠানখনলৈ ঋণ আগবঢ়ালে, সেই ঋণৰ ওপৰত পৰিশোধ কৰিব লগীয়া সুতৰ হাৰ;
- যদিহে অংশীদাৰসকলক দৰমহা, দস্তুৰী আদি পৰিশোধ কৰাৰ ব্যৱস্থা থাকে;
- প্ৰতিষ্ঠানখনৰ পুনৰ গঠনৰ ক্ষেত্ৰত সম্পত্তিসমূহৰ মূল্যাংকনৰ ব্যৱস্থা;
- নতুন অংশীদাৰৰ ভৰ্তিকৰণৰ ক্ষেত্ৰত পালন কৰিবলগীয়া নিয়মসমূহ;
- অংশীদাৰৰ মৃত্যু বা অৱসৰ বা প্ৰতিষ্ঠানৰ অৱসানৰ ক্ষেত্ৰত হিচাপ নিষ্পত্তিৰ বাবে পালন কৰিবলগীয়া নিয়মসমূহ;
- প্ৰতিবছৰে হিচাপসমূহ সামৰাৰ তাৰিখ;
- অংশীদাৰসকলৰ অধিকাৰ আৰু দায়িত্ব;
- যি সময়সীমাৰ বাবে অংশীদাৰী ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছে;
- প্ৰতিষ্ঠানখনৰ বেংকত খোলা হিচাপ যিকোনো এজন অংশীদাৰে নাইবা যৌথ অংশীদাৰে চলাব
- অংশীদাৰসকলৰ মাজত কোনো বিবাদ সৃষ্টি হ'লে কেনেদৰে সেই বিবাদ নিষ্পত্তি কৰা হ'ব।

অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন নং ১ঃ অংশীদাৰী চুক্তি বুলিলে কি বুজে?

.....

.....

প্ৰশ্ন নং ২ঃ অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ দুটা সুবিধা আৰু দুটা অসুবিধা উল্লেখ কৰক।

.....

.....

৭.৬ অংশীদাৰসকলৰ মূলধন হিচাপ (Capital Accounts of Partners)

আপুনি জানে যে অংশীদাৰী ব্যৱসায়ত সকলো অংশীদাৰে প্ৰতিষ্ঠানখনত মূলধন বিনিয়োগ কৰিব লাগে। সেয়েহে, প্ৰত্যেক অংশীদাৰৰ নামত বেলেগে বেলেগে মূলধন হিচাপ খোলা হয়। উদাহৰণস্বৰূপে, যদি এখন অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানত A, B আৰু C তিনিজন অংশীদাৰ থাকে, তেনেহ'লে প্ৰত্যেকজন অংশীদাৰৰ বাবে তিনিটা বেলেগ বেলেগ মূলধন হিচাপ থাকিব। তলত উল্লেখ কৰা যিকোনো এটা পদ্ধতিৰ আধাৰত অংশীদাৰৰ মূলধন হিচাপ প্ৰবৰ্তন কৰিব পাৰি—

(ক) স্থিৰ মূলধন হিচাপ পদ্ধতি,

(খ) পৰিৱৰ্তনীয় মূলধন হিচাপ পদ্ধতি।

স্থিৰ মূলধন হিচাপ পদ্ধতি

স্থিৰ মূলধনৰ অৰ্থ হ'ল যে বিশেষ পৰিস্থিতিৰ বাদে ব্যৱসায়ৰ জীৱনকালত অংশীদাৰসকলৰ মূলধন স্থিৰ হৈ থাকিব। এই পদ্ধতিৰ অধীনত এটা মূলধন হিচাপ আৰু এটা চলিত হিচাপ প্ৰত্যেকজন অংশীদাৰৰ নামত খোলা হয়। যিহেতু প্ৰথমে বিনিয়োগ কৰা মূলধন স্থিৰ অৱস্থাত থাকে, সেয়েহে আহৰণ, আহৰণৰ ওপৰত সুত, মূলধনৰ ওপৰত সুত, অংশীদাৰৰ দৰমহা, লাভ অথবা লোকচানৰ অংশ আদি চলিত হিচাপত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়।

পৰিৱৰ্তনীয় মূলধন হিচাপ পদ্ধতি

পৰিৱৰ্তনীয় মূলধনৰ অৰ্থ হ'ল অংশীদাৰসকলৰ মূলধন সময়ে সময়ে পৰিৱৰ্তন হৈ থাকে। এই পদ্ধতিৰ আধাৰত অংশীদাৰৰ কেৱল মূলধন হিচাপহে খোলা হয় আৰু আহৰণ, আহৰণৰ ওপৰত সুত, মূলধনৰ ওপৰত সুত, অংশীদাৰৰ দৰমহা, লাভ অথবা লোকচানৰ অংশ আদি এই হিচাপত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়।

কোনো নিৰ্দেশনা নাথাকিলে মূলধন হিচাপসমূহ পৰিৱৰ্তনীয় মূলধন হিচাপ পদ্ধতিত প্ৰৱৰ্তন কৰিব লাগে।

উদাহৰণ ১ ঃ নিম্নলিখিত তথ্যসমূহ A আৰু Bৰ মূলধন হিচাপত অন্তৰ্ভুক্ত কৰক—

(ক) পৰিৱৰ্তনীয় মূলধন হিচাপ পদ্ধতিত

(খ) স্থিৰ মূলধন হিচাপ পদ্ধতিত

সমাধান ঃ

	A	B
1 জানুৱাৰীত মূলধন (Capital on 1st Jan)	2,00,000	1,00,000
বছৰটোত আহৰণ (Drawings during the year)	25,000	20,000
অংশীদাৰৰ ঋণৰ ওপৰত সুত (Interest on partners loan)	3,000	—
অংশীদাৰৰ দৰমহা (Partner's salary)	12,000	9,600
অংশীদাৰৰ দস্তুৰী (Partner's Commission)	—	4,000
লাভৰ অংশ (Share of profit)	30,000	15,000
চলিত হিচাপৰ উদ্ধৃত্ত (Current Account balance)	5000 (Cr.)	2000 (Dr.)

(ক) পৰিৱৰ্তনীয় মূলধন হিচাপ পদ্ধতি

Dr. **Partner's Capital A/c** **Cr.**

Date	Particulars	J.F.	A	B	Date	Particulars	J.F.	A	B
1 Jan to 31 Dec	To Drawings A/c		25,000	20,000	1 Jan	By Balance B/d		2,00,000	1,00,000
					1 Jan to 31 Dec	,, Salary A/c		12,000	9,600
						,, Commission			4,000
	To Balance c/d		2,17,000	1,08,600		,, Profit and loss Appropriation A/c (share of profit)		30,000	15,000
			2,42,000	1,28,600				2,42,000	1,28,600

(খ) স্থিৰ মূলধন হিচাপ পদ্ধতি

Dr. **Partner's Capital A/c** **Cr.**

Date	Particulars	J.F.	A	B	Date	Particulars	J.F.	A	B
31 Dec	To Balance c/d		2,00,000	1,00,000	1 Jan	By Balance b/d		2,00,000	1,00,000
			2,00,000	1,00,000				2,00,000	1,00,000

Dr. **Partner's Current A/c** **Cr.**

Date	Particulars	J.F.	A	B	Date	Particulars	J.F.	A	B
1 Jan	To Balance b/d			2,000	1 Jan	By Balance b/d		5,000	
1 Jan	To Drawings		25,000	20,000	1 Jan	,, Salary A/c		12,000	9,600
to									
31					to	,, Commission			4,000
Dec					31	,, Profit and loss			
31					Dec.	Appropriation A/c		30,000	15,000
Dec	To Balance c/d		22,000	6,600		(share of profit)			
			47,000	28,600				47,000	28,600

টোকা ঃ অংশীদাৰে আগবঢ়োৱা ঋণৰ ওপৰত পৰিশোধ কৰা সুত (Interest on partner's loan) অংশীদাৰৰ মূলধন হিচাপ বা অংশীদাৰৰ চলিত হিচাপ কোনোটোতে লিপিবদ্ধ কৰা হোৱা নাই। এইটো দৰাচলতে অংশীদাৰৰ ঋণ হিচাপত লিপিবদ্ধ কৰা হয়। উদাহৰণটোত মূলধনৰ আৰু আহৰণৰ ওপৰত সুতৰ ক্ষেত্ৰত কোনো নিৰ্দেশনা নাই আৰু সেয়েহে কোনো ব্যৱস্থা কৰা হোৱা নাই। অংশীদাৰৰ মূলধন আৰু আহৰণৰ ওপৰত সুত আৰু ইয়াৰ হিচাপসম্বন্ধীয় ব্যৱস্থা পাছত আলোচনা কৰা হ'ব।

৭.৭ স্থিৰ আৰু পৰিৱৰ্তনীয় মূলধন হিচাপৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ (Distinctions between Fixed and Fluctuating Capital Accounts)

ভিত্তি	স্থিৰ মূলধন হিচাপ	পৰিৱৰ্তনীয় মূলধন হিচাপ
হিচাপৰ সংখ্যা	এই পদ্ধতিৰ অধীনত প্ৰত্যেকজন অংশীদাৰৰ বাবে দুটা হিচাপ খোলা হয়-মূলধন হিচাপ আৰু চলিত হিচাপ।	এই পদ্ধতিৰ অধীনত প্ৰত্যেকজন অংশীদাৰৰ বাবে কেৱল মূলধন হিচাপ খোলা হয়।
মূলধনৰ পৰিৱৰ্তন	বছৰে বছৰে মূলধন পৰিৱৰ্তন হৈ নাথাকে।	বছৰে বছৰে মূলধন পৰিৱৰ্তন হৈ থাকে।
সমাযোজন	সমাযোজনৰ সকলো প্ৰৱিষ্টি (মূলধন আৰু আহৰণৰ সুত, লাভৰ অংশ আদি) প্ৰত্যেকজন অংশীদাৰৰ চলিত হিচাপত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়।	সমাযোজনৰ সকলো প্ৰৱিষ্টি প্ৰত্যেক জন অংশীদাৰৰ মূলধন হিচাপত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়।
উদ্ধৃত্তৰ স্থিতি	ইয়াত কেতিয়াও ঋণাত্মক উদ্ধৃত্ত নেদেখুৱাই।	অধিক লোকচান বা অধিক আহৰণৰ ক্ষেত্ৰত মূলধন হিচাপে ঋণাত্মক উদ্ধৃত্ত দেখুৱাব পাৰে।

অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন নং ৩ঃ স্থিৰ মূলধন হিচাপ বুলিলে কি বুজে?

.....

.....

প্ৰশ্ন নং ৪ঃ পৰিৱৰ্তনীয় মূলধন হিচাপ বুলিলে কি বুজে?

.....

.....

৭.৮ লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপ (Profit and Loss Appropriation Account)

অংশীদাৰী ব্যৱসায়ত কিছুমান লেনদেন, যেনে— মূলধনৰ ওপৰত সুত, আহৰণৰ ওপৰত সুত, অংশীদাৰে আগবঢ়োৱা ঋণৰ সুত, সঞ্চয় পুঁজিলৈ স্থানান্তৰ, অংশীদাৰৰ দৰমহা ইত্যাদি লাভ-লোকচান হিচাপত দেখুওৱা নহয়। এই লেনদেনসমূহ অন্য ক্ৰয়-বিক্ৰয় লেনদেনৰ লগতো সানমিহলী কৰা নহয়। সেয়েহে লাভ-লোকচান হিচাপৰ সম্প্ৰসাৰণ কৰি এক নতুন হিচাপ সৃষ্টি কৰা হয়, য'ত ওপৰত উল্লেখ কৰা লেনদেনসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়। এই হিচাপটোকে লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপ বোলা হয়।

লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

- লাভ-লোকচান হিচাপ সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পিছত লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়,
- এই হিচাপটো অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠান আৰু যৌথ কোম্পানীসমূহে প্ৰস্তুত কৰে,
- এই হিচাপটো প্ৰস্তুত কৰাৰ প্ৰধান ভিত্তি হৈছে অংশীদাৰী চুক্তি আৰু অংশীদাৰী আইন।

লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপৰ মাজৰ পাৰ্থক্য

লাভ-লোকচান হিচাপ	লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপ
ক্ৰয়-বিক্ৰয় হিচাপৰ পাছত লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়	লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰাৰ পাছত লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়।
ক্ৰয়-বিক্ৰয় হিচাপে দেখুওৱা মুঠ লাভ বা মুঠ লোকচানৰ ভিত্তিত লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়।	লাভ-লোকচান হিচাপে দেখুওৱা প্ৰকৃত লাভ বা প্ৰকৃত লোকচানৰ ভিত্তিত লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়।

বছৰটোত অৰ্জন কৰা প্ৰকৃত লাভ বা প্ৰকৃত লোকচান নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়।	অংশীদাৰসকলৰ মাজত লাভ বা লোকচান ভাগ কৰিবলৈ লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়।
অংশীদাৰী চুক্তিৰ ওপৰত লাভ-লোকচান হিচাপৰ প্ৰস্তুতকৰণ নিৰ্ভৰ নকৰে।	অংশীদাৰী চুক্তিৰ ওপৰত লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপৰ প্ৰস্তুতকৰণ নিৰ্ভৰ কৰে।

৭.৯ মূলধনৰ ওপৰত সুত নিৰ্ধাৰণ (Interest on Capital)

অংশীদাৰীৰ মূলধনৰ ওপৰত সুত পৰিশোধ কৰাৰ বাবে ভাৰতীয় অংশীদাৰী আইন, 1932ত কোনো ব্যৱস্থা নাই। সকলো অংশীদাৰ প্ৰকাশ্যভাৱে একমত হ'লেহে মূলধনৰ ওপৰত সুত ধাৰ্য কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিব পাৰি। যদিহে চুক্তিৰ ভিত্তিত মূলধনৰ ওপৰত সুত ধাৰ্য কৰা হয়, তেনেহ'লে সময়, সুতৰ হাৰ আৰু মূলধনৰ পৰিমাণৰ ভিত্তিত সুত গণনা কৰা হ'ব। অংশীদাৰী আইনৰ অনুচ্ছেদ 13 (c) অনুযায়ী চুক্তিৰ আধাৰত মূলধনৰ ওপৰত সুত পৰিশোধ কৰিবলগীয়া হ'লে, কেৱল লাভৰ পৰাহে এই সুত পৰিশোধ কৰিব লাগিব। ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল কোনো বছৰত ব্যৱসায়ৰ লোকচান হ'লে, মূলধনৰ ওপৰত সুত পৰিশোধ কৰা নহ'ব। যেতিয়া অংশীদাৰসকলে ব্যৱসায়ৰ লাভ বা লোকচান সমানভাৱে ভগাই লয় কিন্তু তেওঁলোকৰ মূলধন বিনিয়োগৰ পৰিমাণ বেলেগ হয়, তেনে ক্ষেত্ৰত লাভৰ সম বিতৰণৰ উদ্দেশ্য মূলধনৰ ওপৰত সুত পৰিশোধ কৰা হয়। মূলধনৰ ওপৰত সুত পৰিশোধৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োজনীয় জাবেদা প্ৰৱিষ্টিসমূহ তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

যেতিয়া মূলধন পৰিৱৰ্তনীয় হয়—

Interest on Capital A/c Dr.

To Partner's Capital A/c

যেতিয়া মূলধন স্থিৰ হয়—

Interest on Capital A/c Dr.

To Partner's Current A/c

Interest on capital A/c স্থানান্তৰৰ ক্ষেত্ৰত

Profit and Loss Appropriation A/c Dr.

To Interest on Capital A/c

৭.১০ আহৰণৰ ওপৰত সুত নিৰ্ধাৰণ (Interest on Drawings)

অংশীদাৰসকলে ব্যৱসায়ৰ পৰা নগদ ধন বা কোনো সামগ্ৰী ব্যক্তিগত কাৰণত ব্যৱহাৰ কৰিলে, তাক আহৰণ বোলা হয়। অংশীদাৰী চুক্তিত উল্লেখ নাথাকিলে অংশীদাৰসকলৰ আহৰণৰ ওপৰত কোনো সুত ধাৰ্য কৰা নহয়। অংশীদাৰসকলক ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানখনৰ পৰা অত্যাধিক

আহৰণত বাধা দিয়াৰ উদ্দেশ্যে আহৰণৰ ওপৰত সুত ধাৰ্য কৰা হয়। বিভিন্ন পৰিস্থিতিত আহৰণৰ ওপৰত সুত গণনা কৰাৰ বিষয়ে তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

- যেতিয়া প্ৰত্যেক মাহৰ আৰম্ভণিত এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ আহৰণ কৰা হয়, তেতিয়া গড় হিচাপত $6\frac{1}{2}$ মাহৰ বাবে মুঠ আহৰণৰ পৰিমাণৰ ওপৰত এক নিৰ্দিষ্ট হাৰত সুত গণনা কৰা হয়।
- যেতিয়া প্ৰত্যেক মাহৰ মাজভাগত এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ আহৰণ কৰা হয়, তেতিয়া গড় হিচাপত 6 মাহৰ বাবে মুঠ আহৰণৰ পৰিমাণৰ ওপৰত এক নিৰ্দিষ্ট হাৰত সুত গণনা কৰা হয়।
- যেতিয়া প্ৰত্যেক মাহৰ শেষত এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ আহৰণ কৰা হয়, তেতিয়া গড় হিচাপত $5\frac{1}{2}$ মাহৰ বাবে মুঠ আহৰণৰ পৰিমাণৰ ওপৰত এক নিৰ্দিষ্ট হাৰত সুত গণনা কৰা হয়।
- যেতিয়া প্ৰত্যেক তিনি মাহৰ আৰম্ভণিত এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ আহৰণ কৰা হয়, তেতিয়া $7\frac{1}{2}$ মাহৰ বাবে মুঠ আহৰণৰ ওপৰত এক নিৰ্দিষ্ট হাৰত সুত গণনা কৰা হয়।
- যেতিয়া প্ৰত্যেক তিনি মাহৰ শেষত এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ আহৰণ কৰা হয়, তেতিয়া $4\frac{1}{2}$ মাহৰ বাবে মুঠ আহৰণৰ ওপৰত এক নিৰ্দিষ্ট হাৰত সুত গণনা কৰা হয়।
- যেতিয়া প্ৰত্যেক ছমাহৰ আৰম্ভণিত এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ আহৰণ কৰা হয়, তেতিয়া গড় হিচাপত 9 মাহৰ বাবে এক নিৰ্দিষ্ট হাৰত সুত গণনা কৰা হয়।
- যেতিয়া প্ৰত্যেক ছমাহৰ শেষত এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ আহৰণ কৰা হয়, তেতিয়া গড় হিচাপত 3 মাহৰ বাবে এক নিৰ্দিষ্ট হাৰত সুত গণনা কৰা হয়।

উদাহৰণ 2 ঃ 2014 চনৰ 1 জানুৱাৰীত X আৰু Y য়ে প্ৰত্যেকে 40,000 টকাৰ বিনিয়োগেৰে এক অংশীদাৰী ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰিলে। তেওঁলোকৰ মূলধনৰ ওপৰত বছৰি 5% হাৰে সুত ধাৰ্য কৰা হ'ল। মূলধনৰ ওপৰত সুত গণনা কৰাৰ আগৰ বছৰলৈ লাভৰ পৰিমাণ আছিল 16,000 টকা।

বছৰৰ শেষত মূলধনৰ ওপৰত সুত আৰু লাভ বিতৰণৰ বাবে জাবেদা প্ৰৱিষ্টি দিয়ক যেতিয়া অংশীদাৰসকলৰ মূলধন— (i) পৰিৱৰ্তনীয় মূলধন হয় আৰু (ii) স্থিৰ মূলধন।

সমাধান ঃ (i) যেতিয়া অংশীদাৰসকলৰ মূলধন পৰিৱৰ্তনীয় হয়—

জাবেদা প্ৰৰিষ্টি

Date	Particulars	L.F.	Debit (Rs.)	Credit (Rs.)
Dec.31	Interest on Capital A/c Dr.		4,000	
	To X's Capital A/c			2,000
	To Y's Capital A/c			2,000
	(Being interest on capital @ 5% credited to partner's capital account)			
Dec.31	Profit and Loss Appropriation A/c Dr.		4,000	
	To Interest on Capital A/c			4,000
	(Being the transfer of interest on capital to Profit and Loss Appropriation A/c)			
	Profit and Loss Appropriation A/c Dr.		12,000	
	To X's Capital A/c			6,000
	To Y's Capital A/c			6,000
	(Being the balance of profit distributed in their profit sharing ratio)			

Profit and Loss Appropriation A/c for the year ended 31st, Dec. . . .

Dr. **Cr.**

Particulars	**Amount (Rs.)**	**Particulars**	**Amount (Rs.)**
To Interest on Capital		By Profit and Loss A/c	16,000
X = 2,000		(Net profit)	
Y = 2,000	4,000		
To Partner's Capital A/c			
X = $\frac{1}{2}$ of 12,000 = 6,000			
Y = $\frac{1}{2}$ of 12,000 = 6,000			
	12,000		
	16,000		16,000

(ii) যেতিয়া অংশীদাৰসকলৰ মূলধন স্থিৰ হয়—

জাবেদা প্ৰৱিষ্টি

Date	Particulars	L.F.	Debit (Rs.)	Credit (Rs.)
Dec.31	Interest on Capital A/c Dr.		4,000	
	To X's Current A/c			2,000
	To Y's Current A/c			2,000
	(Being interest on capital @ 5% credited to partner's current account)			
Dec.31	Profit and Loss Appropriation A/c Dr.		4,000	
	To Interest on Capital A/c			4,000
	(Being the transfer of interest on capital to Profit and Loss Appropriation A/c)			
	Profit and Loss Appropriation A/c Dr.		12,000	
	To, X's Current A/c			6,000
	To, Y's Current A/c			6,000
	(Being the balance of profit distributed in their profit sharing ratio)			

Profit and Loss Appropriation A/c for the year ended 31st, Dec. . . .

Dr. **Cr.**

Particulars	**Amount (Rs.)**	**Particulars**	**Amount (Rs.)**
To Interest on Capital		By Profit and Loss A/c	16,000
X = 2,000		(Net profit)	
Y = 2,000	4,000		
To Partner's Current A/c			
X = $\frac{1}{2}$ of 12,000 = 6,000			
Y = $\frac{1}{2}$ of 12,000 = 6,000			
	12,000		
	16,000		16,000

Profit and Loss Appropriation A/c for the year ended 31st, Dec.2014

Dr. **Cr.**

Particulars	Amount (Rs.)	Particulars	Amount (Rs.)
To Interest on Capital		By Net profit b/d 20,400	
Arun = 10% of 40,000 = 4,000		Less: Interest on Arun's	
Barun = 10% of 20,000 = 2,000	6,000	loan (6% of 10,000 x $^{7}/_{12}$) 350	
			20,050
To Partner's Current A/c		**By Interest on Drawings**	
Arun = $^{3}/_{5}$ x 14,770 = 8862		Arun = 390	
Barun = $^{2}/_{5}$ x 14,770 = 5908		Barun = 330	
	14,770		720
	20,770		20,770

উদাহৰণ 3 ঃ 2014 চনৰ 1 জানুৱাৰীত অৰুণ আৰু বৰুণে ক্ৰমে 40,000 টকা আৰু 20,000 টকাৰে অংশীদাৰী ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰিলে। তেওঁলোকে 3 : 2 অনুপাত লাভ-লোকচান ভগাই লোৱাৰ সিদ্ধান্ত ল'লে। মূলধনৰ ওপৰত 10% বছৰি সুত আৰু আহৰণৰ ওপৰত 6% বছৰি সুত ধাৰ্য কৰা হ'ল। 2014 চনৰ 1 জুনত অৰুণে 10,000 টকা ঋণ প্ৰতিষ্ঠানখনক আগবঢ়ায়।

বছৰটোত অৰুণে প্ৰত্যেক মাহৰ আৰম্ভণিত 1000 টকা মাহে আৰু বৰুণে প্ৰত্যেক মাহৰ শেষত 1000 টকা মাহে আহৰণ কৰে।

ওপৰত উল্লেখ কৰা সংযোজনসমূহৰ পূৰ্বে প্ৰতিষ্ঠানখনৰ বছৰটোৰ বাবে লাভ হৈছিল 20,400 টকা। অংশীদাৰসকলৰ মাজত লাভ বিতৰণ দেখুৱাই তেওঁলোকৰ মূলধন হিচাপ প্ৰস্তুত কৰক।

সমাধান ঃ

আহৰণৰ ওপৰত সুত গণনা

Arun's drawings for the year = 1000 x 12 = Rs. 12,000

· Interest on drawings = 12,000 x 6% x $^{6.5}/_{12}$ = Rs. 390

Barun's drawing during the year = 1000 x 12 = Rs. 12,000

· Interest on drawings = 12,000 x 6% x $^{5.5}/_{12}$ = Rs. 330

টোকা ঃ যেতিয়া কোনো অংশীদাৰে প্ৰতিষ্ঠানখনলৈ ঋণ আগবঢ়াই কিন্তু প্ৰশ্নটোত সুতৰ হাৰৰ বিষয়ে উল্লেখ নাথাকে, তেতিয়া অংশীদাৰী আইন অনুযায়ী বছৰি 6% হাৰত সেই ঋণৰ ওপৰত সুত গণনা কৰা হয়। তাৰোপৰি ঋণৰ আৰু সুতৰ পৰিমাণ অংশীদাৰৰ মূলধন হিচাপত লিপিবদ্ধ কৰা নহয়।

Dr. **Partner's Capital A/c** **Cr.**

Date	Particulars	J.F.	Arun	Barun	Date	Particulars	J.F.	Arun	Barun
1 Jan	To Balance B/d		12,000	12,000	1 Jan	By Balance b/d		40,000	20,000
to					1 Jan	,, Interest, on		4,000	2,000
31	To Interest on		390	330	to	capital, A/c			
Dec	drawings A/c				31	,, Profit and Loss			
31					Dec.	Appropriation A/c		8,862	5,908
Dec	To Balance c/d		40,472	15,578	31				
			52,862	27,908	Dec.			52,862	27,908
					1 Jan	By balance b/d		40,472	15,578

অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন নং ৫ঃ লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰক।

.....

.....

৭.১১ অধ্যয়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

এই অধ্যায়টোত আমি নিম্নলিখিত বিষয়সমূহ আলোচনা কৰিলো ঃ

- অংশীদাৰী হৈছে এক ব্যৱসায়ী যিটো অংশীদাৰসকলে যৌথভাৱে চলায়;
- অংশীদাৰসকলে ব্যৱসায়টোৰ লাভ-লোকচান ভগাই লোৱাৰ সিদ্ধান্ত লয়;
- অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ অংশীদাৰসকলক বাদ দি কোনো পৃথক আইনী সত্বা নাথাকে;
- ব্যৱসায়টোৰ শংকা অংশীদাৰসকলে ভগাই লয়;
- অংশীদাৰসকলৰ দেনা অসীমিত;
- যি চুক্তিৰ আধাৰত অংশীদাৰসকলে ব্যৱসায়টো আগবঢ়াই নিয়ে সেইখনক অংশীদাৰী চুক্তি বোলা হয়;
- অংশীদাৰসকলৰ মূলধন স্থিৰ বা পৰিৱৰ্তনীয় মূলধন পদ্ধতিত প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি;
- স্থিৰ মূলধন পদ্ধতিত এজন অংশীদাৰৰ দুটা হিচাপ খোলা হয়— মূলধন হিচাপ আৰু চলিত হিচাপ;
- পৰিৱৰ্তনীয় মূলধন হিচাপৰ অধীনত প্ৰত্যেক অংশীদাৰৰ বাবে কেৱল মূলধন হিচাপ খোলা হয়;

- ব্যৱসায়ত বছৰটোত অৰ্জন কৰা লাভ বা সম্মুখীন হোৱা লোকচানৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়;
- অংশীদাৰসকলৰ মাজত লাভ বা লোকচানৰ ভাগ বতৰা কৰিবলৈ লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়;
- অংশীদাৰৰ মূলধনৰ ওপৰত সুত ধাৰ্য কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতীয় অংশীদাৰী আইন, 1932 চনত কোনো ব্যৱস্থা নাই। যদিহে অংশীদাৰসকল এই ক্ষেত্ৰত একমত হয়, তেতিয়া মূলধনৰ ওপৰত সুত ধাৰ্য কৰিব পাৰি;
- অংশীদাৰী চুক্তিত উল্লেখ থাকিলে, আহৰণৰ ওপৰত সুত ধাৰ্য কৰিব পাৰি।

৭.১২ অধিক জানিবলৈ

ইংৰাজী গ্ৰন্থ ঃ

1) Bhattacharya Ashis. Financial Accounting, New Delhi, Prentice Hall of India Pvt. Ltd.
2) Maheshwari S. N. Financial Accounting, New Delhi, Vikash Publishing House Pvt. Ltd.
3) Dam B. B. & Theory and Gautam H. C. Practice of Financial Accounting, Guwahati, Capital Publishing Company.
4) Gupta R. L. & Radhaswamy M. Accountancy, New Delhi, Sultan Chand & Sons.

৭.১৩ অগ্ৰগতিৰ খতিয়ান

১ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ দুজন বা ততোধিক ব্যক্তিৰ ব্যৱসায় এটা চলাই যোৱাৰ সিদ্ধান্তৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি তেওঁলোকৰ মাজত হোৱা চুক্তিৰ জৰিয়তে অংশীদাৰী ব্যৱসায় এটা স্থাপন কৰা হয়। এই চুক্তিখন লিখিত বা মৌখিক হ'ব পাৰে। অংশীদাৰসকলৰ মাজত সৰ্বসম্মতিক্ৰমে গ্ৰহীত হোৱা চৰ্তসমূহ যিখন নথীত নথীভুক্ত কৰা হয়, সেইখনক অংশীদাৰী চুক্তি বোলা হয়।

২ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ দুটা সুবিধা হ'ল—

- অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ পঞ্জীয়ন বাধ্যতামূলক নহয়, সেয়েহে অংশীদাৰী ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰা অতি সহজ।

- ব্যৱসায়িক শংকাসমূহ সকলো অংশীদাৰে ভগাই লয়। সেয়েহে, লোকচানৰ বোজা অংশীদাৰসকলৰ ওপৰত তুলনামূলকভাৱে কমকৈ পৰিব।

অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ দুটা অসুবিধা হ'ল—

- অংশীদাৰসকলৰ দেনা অসীমিত, ব্যৱসায়িক দেনাসমূহ পৰিশোধ কৰিবলৈ তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগত সম্পত্তিও অধিগ্ৰহণ কৰিব পৰা যায়।
- বৃহৎ আকাৰৰ ব্যৱসায়ৰ ক্ষেত্ৰত অংশীদাৰসকলৰ সীমিত সম্পত্তিসমূহ পৰ্যাপ্ত নহ'বও পাৰে।

৩ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ স্থিৰ মূলধনৰ অৰ্থ হ'ল যে বিশেষ পৰিস্থিতিৰ বাদে ব্যৱসায়ৰ জীৱনকালত অংশীদাৰসকলৰ মূলধন স্থিৰ হৈ থাকিব। এই পদ্ধতিৰ অধীনত এটা মূলধন হিচাপ আৰু এটা চলিত হিচাপ প্ৰত্যেকজন অংশীদাৰৰ নামত খোলা হয়। যিহেতু প্ৰথমে বিনিয়োগ কৰা মূলধন স্থিৰ অৱস্থাত থাকে, সেয়েহে আহৰণ, আহৰণৰ ওপৰত সুত, মূলধনৰ ওপৰত সুত, অংশীদাৰৰ দৰমহা, লাভ অথবা লোকচানৰ অংশ আদি চলিত হিচাপত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়।

৪ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ পৰিৱৰ্তনীয় মূলধনৰ অৰ্থ হ'ল অংশীদাৰসকলৰ মূলধন সময়ে সময়ে পৰিৱৰ্তন হৈ থাকে। এই পদ্ধতিৰ আধাৰত অংশীদাৰৰ কেৱল মূলধন হিচাপহে খোলা হয় আৰু আহৰণ, আহৰণৰ ওপৰত সুত, মূলধনৰ ওপৰত সুত, অংশীদাৰৰ দৰমহা, লাভ অথবা লোকচানৰ অংশ আদি এই হিচাপত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়।

৫ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ লাভ-লোকচান আৰু লাভ-লোকচান উপযোজনৰ দুটা পাৰ্থক্য হ'ল—

লাভ-লোকচান হিচাপ	লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপ
ক্ৰয়-বিক্ৰয় হিচাপৰ পাছত লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়	লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰাৰ পাছত লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়।
ক্ৰয়-বিক্ৰয় হিচাপে দেখুওৱা মুঠ লাভ বা মুঠ লোকচানৰ ভিত্তিত লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়।	লাভ-লোকচান হিচাপে দেখুওৱা প্ৰকৃত লাভ বা প্ৰকৃত লোকচানৰ ভিত্তিত লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়।

৭.১৪ আৰ্হি প্ৰশ্ন

প্ৰশ্ন ১ঃ অংশীদাৰী চুক্তি বুলিলে কি বুজে?

প্ৰশ্ন ২ঃ অংশীদাৰৰ চলিত হিচাপ কি?

প্ৰশ্ন ৩ঃ স্থিৰ আৰু পৰিৱৰ্তনীয় মূলধন হিচাপৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ আলোচনা কৰক।

প্ৰশ্ন ৪ঃ লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপ কি?

প্ৰশ্ন ৫ঃ লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ আলোচনা কৰক।

প্ৰশ্ন ৬ঃ P. Q. আৰু R অংশীদাৰ তিনিজনে লাভ-লোকচান সমানে ভগাই লয়। অংশীদাৰৰ আহৰণৰ ওপৰত সুত গণনা কৰক—

(i) প্ৰত্যেক মাহৰ আৰম্ভণিত Pয়ে প্ৰতিষ্ঠানখনৰ পৰা 2,000 টকা আহৰণ কৰে।

(ii) প্ৰত্যেক মাহৰ মাজভাগত Q য়ে প্ৰতিষ্ঠানখনৰ পৰা 2,000 টকা আহৰণ কৰে।

(iii) প্ৰত্যেক মাহৰ শেষত R য়ে প্ৰতিষ্ঠানখনৰ পৰা 2,000 টকা আহৰণ কৰে। আহৰণৰ ওপৰত বছৰি 5% হাৰে সুত গণনা কৰা হয়।

প্ৰশ্ন ৭ঃ A আৰু B অংশীদাৰ দুজনে ক্ৰমে 3,00,000 আৰু 2,00,000 টকাৰে ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰিলে। অংশীদাৰী চুক্তিৰ স্বৰ্তসমূহ হ'ল—

(i) অংশীদাৰসকলৰ মূলধনৰ ওপৰত বছৰি 6% হাৰত সুত গণনা কৰা হয়।

(ii) আহৰণৰ ওপৰত বছৰি 8% হাৰত সুত গণনা কৰা হয়।

(iii) লাভৰ পৰা 20,000 টকা সঞ্চিত পুঁজিলৈ স্থানান্তৰ কৰা হয়।

(iv) বছৰটোত মূলধন আৰু আহৰণৰ ওপৰত সুত গণনা কৰাৰ পূৰ্বে প্ৰতিষ্ঠানখনৰ লাভ আছিল 1,96,800 টকা।

অংশীদাৰ দুজনে প্ৰত্যেকেই 30,000 টকা বছৰটোত আহৰণ কৰিলে। আপুনি লাভ-লোকচান উপযোজন হিচাপ আৰু অংশীদাৰ দুজনৰ মূলধন হিচাপ প্ৰস্তুত কৰক। অংশীদাৰসকলৰ মূলধন পৰিৱৰ্তনীয় মূলধন পদ্ধতিত খোলা হৈছে।

*** ***** ***